

Mijlpaalarrest

Mr. Janssen van Raaij kijkt terug op 't Schaep met de vijf pooten

Hoe liepen de zaken die ten grondslag lagen aan wat later mijlpalen in de jurisprudentie werden? We kijken terug met de advocaat van toen.

Foto: Jiri Büller

Jan Pieter Nepveu
journalist

Van de populaire tv-serie *'t Schaep met de vijf pooten* (1969-1970) gaf VNU een commercieel album uit. De daarin geportretteerde acteurs hadden geen toestemming gegeven tot de publicatie van hun portretten en eisten een financiële vergoeding. Hun advocaat was Jim Janssen van Raaij (75), meer algemeen bekend als CDA- en LPF-politicus, europarlementarier, en raadsman voor beroepsvoetballers.

Tot het arrest van de Hoge Raad inzake 't Schaep met de vijf pooten werd het redelijk belang uit art. 21 Aw uitgelegd als een zedelijk belang. 'De bekendste zaak was van een halfbloot meisje in het atelier van een fotograaf, van wie op grond van haar zedelijke belang geen foto's tentoongesteld mochten worden,' zegt Janssen van Raaij.

Voordat 't Schaep met de vijf pooten werd gewezen was overigens in lagere rechtspraak al sprake van veranderende opvattingen. Tijdens een kort geding in 1965 had Janssen van Raaij namens voetballer Donners met succes gepleit tegen Monty kauwgumfabriek. 'Voor het eerst werd toen erkend dat het redelijk belang uit art. 21 Aw ook een financieel belang

kon zijn. Monty betaalde meteen en voor de Hoge Raad is het toen niet gekomen.'

Dankzij dit behaalde succes inzake het portretrecht wist ook een aantal acteurs de weg naar Janssen van Raaij te vinden. In het arrest 't Schaep met de vijf pooten worden zij aangeduid als Adèle Hameetman c.s. – het betrof Adèle Bloemendaal (Hameetman heette haar eerste man), Piet Römer, Leen Jongewaard, Cor Witschge, Ben Hulsmann en Edda Barends. Rechtbank en hof waren het er over eens dat mensen met een verzilverbare populariteit aan het commerciële gebruik van hun portret financiële voorwaarden kunnen stellen. Janssen van Raaij: 'Het gaat erom dat je zo bekend bent dat je kan zeggen: best dat je mijn gezicht publiceert in een album of voor de verkoop van kauwgum, maar dan moet je betalen.'

De raadsman had nooit verwacht dat de VNU in cassatie zou gaan, al begrijpt hij wel dat de uitgever het geschil ten principe wilde uitvechten. Er waren veel meer acteurs van wie portretten in albums verschenen.

Zijn meeste bekendheid heeft Janssen van Raaij waarschijnlijk niet verworven als advocaat maar als politicus. Bijna twintig jaar zat hij in het europarlement. Hij heeft die periode steeds ingeschreven gestaan als advocaat maar beëindigde zijn praktijk in 2005. 'Na vijftig jaar heb ik een afscheids-

De kern van 't Schaep

De wetgever heeft bij de totstandkoming van de Auteurswet bij 'een redelijk belang' (art. 21 Aw) hoofdzakelijk gedacht aan niet-financiële belangen. Niettemin kan van een redelijk belang ook sprake zijn wanneer de populariteit van geportretteerden, verworven in de uitoefening van hun beroep, commercieel kan worden geëxploiteerd door openbaarmaking van hun portretten. Het belang van de geportretteerden bij meedelen in de voordelen van deze exploitatie, door deze openbaarmaking zonder vergoeding niet te hoeven toelaten, is een redelijk belang in de zin van art. 21 Aw.

party gegeven: ik vond het welletjes. Van het Europees recht weet ik praktisch alles maar de veranderingen in het Nederlands recht heb ik niet meer gevolgd. Om dat weer te gaan oppikken, daar had ik gewoon geen zin meer in.'

Hoe dan ook, de uitspraak van de Hoge Raad werd destijds door hem als advocaat begroet als een kroon op het werk. 'Het is leuk als je een kort geding wint, maar het is natuurlijk nog veel leuker dat de hoogste rechter je gelijk bevestigt.'

Adèle Hameetman c.s. hebben een vergoeding van zesduizend gulden toegewezen gekregen. Of Janssen van Raaij tijdens de procedure een speciale band met de acteurs heeft opgebouwd? 'Nee, dat moet je nooit doen! Beroemdheid moet geen rol spelen. Het blijven gewoon cliënten, en het blijft een advocaat-cliënt verhouding. Ik zal geen namen noemen van advocaten die dat wel deden, maar daar ben ik dus altijd tegen.'